

Brusel 27. května 2024
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Závěry Rady o postoji EU k posílení zákazu protipěchotních min s ohledem na pátou hodnotící konferenci Úmluvy o zákazu protipěchotních min

Delegace naleznou v příloze návrh závěrů Rady o postoji EU k posílení zákazu protipěchotních min s ohledem na pátou hodnotící konferenci Úmluvy o zákazu protipěchotních min ve znění, které schválila Rada na svém 4028. zasedání dne 27. května 2024.

Závěry Rady o postoji EU k posílení zákazu protipěchotních min

s ohledem na pátou hodnotící konferenci Úmluvy o zákazu protipěchotních min

I- Úvod

1. Evropská unie (EU) je jednotná v podpoře a plnění cílů Úmluvy o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení¹. EU a její členské státy dlouhodobě podporují odstraňování min a ničení zásob protipěchotních min, jakož i pomoc obětem protipěchotních min, prosazování univerzální platnosti úmluvy a pomoc státům, které jsou stranami úmluvy, při plném a účinném provádění úmluvy. Od 1. června 2013 jsou smluvními stranami úmluvy všechny členské státy EU.
2. Rada se domnívá, že úmluva je klíčovým nástrojem v oblasti odzbrojení, přičemž je třeba zaručit integritu, plné provádění a důsledné uplatňování této úmluvy a usilovat o to, aby k úmluvě přistoupily všechny státy. Dvacet pět let po svém vstupu v platnost patří úmluva k úspěchům diplomacie v oblasti odzbrojení a je jedním z příkladů toho, co Unie obhájí: mezinárodní pořádek založený na pravidlech a na dodržování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva. Úmluva je kombinací přísné globální normy v oblasti zákazu použití, převodu a výroby protipěchotních min, jež přináší mimořádné výsledky v oblasti ničení zásob protipěchotních min a odminovávání kontaminované půdy, a ustanovení, jež ukládá každé smluvní straně, která je schopna tak učinit, poskytnout náležitou pomoc obětem min, přičemž toto ustavení by mělo být zahrnuto do širších vnitrostátních politik, plánů a právních rámců.

¹ Dále jen „úmluva“.

Úmluva má měřitelný a výrazně příznivý dopad na humanitární ochranu, stabilizaci, rozvoj a odzbrojení na celém světě a přispívá k celosvětovému míru a bezpečnosti a k naplnění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030.

3. Rada uznává, že cílů úmluvy zatím nebylo dosaženo v plném rozsahu. Kontaminace protipěchotními minami nadále způsobuje újmu, vyvolává strach, znemožňuje přístup, brzdí socioekonomický rozvoj a brání uprchlíkům a vnitřně vysídleným osobám v návratu domů. Zátěž, kterou představují protipěchotní miny a výbušné zbytky války pro jednotlivce, rodiny, komunity, regiony a celé státy, je nadále vysoká a nepřijatelná. Rada důrazně odsuzuje nezákonnou útočnou válku Ruska proti Ukrajině, jakož i používání protipěchotních min a improvizovaných protipěchotních min, což z Ukrajiny činí v celosvětovém měřítku zemi nejvíce kontaminovanou minami. Rada je rovněž znepokojena novou kontaminací v zemích, jako je Irák, Libye, Sýrie, Jemen, Myanmar, jakož i země Sahelu. Rada znovu potvrzuje, že jakékoli používání protipěchotních min kdekoli, kdykoli a jakýmkoli aktérem je pro EU naprosto nepřijatelné.
4. Rada připomíná, že EU a její členské státy jsou celosvětově největšími dárci pomoci v oblasti boje proti minám, podporují univerzální platnost úmluvy, průzkum a odminování dotčených území, vzdělávání o minovém nebezpečí, pomoc obětem, ničení zásob, budování kapacit a výzkum a vývoj technologií týkajících se odhalování a odstraňování min. Od poslední hodnotící konference úmluvy v roce 2019 jsou EU a její členské státy i nadále hlavními dárci v oblasti boje proti minám ve světě, přičemž bylo na tyto činnosti přiděleno 26 milionů EUR v roce 2022 a 38,5 milionu EUR v roce 2023 v rámci nástrojů reakce na krizi a dalších 8,5 milionu EUR v roce 2022 a 16 milionů EUR v roce 2023 v rámci humanitární pomoci. Rada rovněž připomíná významnou doplňkovou podporu, kterou poskytují jednotlivé členské státy EU při financování činností a projektů na pomoc v boji proti minám.
5. Rada připomíná příspěvek poskytnutý útvaru pro podporu provádění úmluvy v rámci rozhodnutí Rady (SZBP) 2021/257 ze dne 18. února 2021 na podporu akčního plánu z Osla pro uplatňování Úmluvy z roku 1997 o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení.

Toto rozhodnutí umožnilo útvaru pro podporu provádění úmluvy zapojit se do provádění akčního plánu z Osla přijatého u příležitosti čtvrté hodnotící konference úmluvy v roce 2019, mimo jiné prosazováním univerzální platnosti úmluvy a podporou úsilí států, které jsou stranami úmluvy, o provádění aspektů akčního plánu z Osla týkajících se průzkumu, odstraňování min, vzdělávání o minovém nebezpečí a pomoci obětem.

6. Rada vyjadřuje uznání celé řadě partnerů a zúčastněných stran, jež v uplynulých pětadvaceti letech přispěli k rozvoji úmluvy a k její úspěšnosti, mimo jiné všem státům, které jsou stranami úmluvy, mezinárodním organizacím, občanské společnosti, výzkumným pracovníkům a všem dárčům a subjektům zapojeným do boje proti minám. V této souvislosti Rada oceňuje mimo jiné úsilí vynakládané Mezinárodním hnutím Červeného kříže a Červeného půlměsíce a Mezinárodní kampaní za zákaz nášlapných min. Rada by chtěla vyzdvihnout zejména odvahu a odhodlání těch, kteří po celém světě odminovávání provádějí a pracují na tom, aby byla půda opět přístupná a bezpečná, a uctít památku těch, kteří při této obdivuhodné práci ztratili život. Rada zdůrazňuje, že je důležité do provádění a prosazování univerzální platnosti úmluvy zapojit přeživší osoby a organizace, které je zastupují, včetně mládežnických organizací a organizací pro práva žen a organizací vedených ženami. Rada vyjadřuje uznání útvaru pro podporu provádění úmluvy za jeho neúnavné a neocenitelné úsilí. V neposlední řadě Rada poukazuje na silný partnerský vztah a vynikající spolupráci mezi OSN a EU v oblasti boje proti minám.
7. Rada vítá nadcházející pátou hodnotící konferenci úmluvy, která se uskuteční ve dnech 25. až 29. listopadu 2024 v Siem Reap – Angkoru, jakožto příležitost ke zhodnocení pokroku, opětovnému potvrzení závazků a prosazování dalšího úsilí o univerzální platnost a posílení provádění úmluvy. Rada se domnívá, že hodnotící konference by měla podnítit otevřený a konstruktivní dialog mezi státy, které jsou stranami úmluvy, a zapojit všechny relevantní účastníky do diskuse o stávajících a budoucích výzvách a urychlit pokrok směrem k dosažení společného cíle, jímž je svět bez protipěchotních min.
8. Cíle EU, pokud jde o výsledek hodnotící konference, jsou vyjádřeny v dokumentu o postoji uvedeném v bodě II.

II- Dokument o postoji EU s ohledem na pátou hodnotící konferenci o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení (Siem Reap – Angkor, 25.–29. listopadu 2024)

Evropská unie bude konstruktivně přispívat k dosažení úspěšného konsenzuálního výsledku hodnotící konference úmluvy o zákazu protipěchotních min, a bude tak usilovat o zařazení následujících prvků do tří plánovaných výsledných dokumentů: 1) přezkumu fungování a statusu úmluvy, 2) politického prohlášení a 3) akčního plánu.

1) Pokud jde o přezkum fungování a statusu úmluvy:

1. určit, jakým novým výzvám státy, které jsou stranami úmluvy, při provádění ve všech oblastech úmluvy čelily (univerzální platnost, dodržování úmluvy, pomoc obětem, odminování, ničení zásob, spolupráce a pomoc, transparentnost a výměna informací);
2. připomenout závěry německého předsednictví 21. zasedání států, které jsou stranami úmluvy, týkající se současných výzev uvedených v dokumentech rozeslaných pro účely konference;
3. usilovat o podrobný přezkum stavu provádění závazků úmluvy od čtvrté hodnotící konference v roce 2019, a to na základě přípravných prací a závěrů výborů úmluvy, včetně těchto prvků:

Univerzální platnost

- a. podporovat veškeré úsilí o dosažení univerzální platnosti, včetně úsilí předsednictví, útvaru pro podporu provádění úmluvy a zvláštních vyslanců úmluvy, a rozvíjet pobídky na podporu univerzální platnosti, a to i prostřednictvím financování;

Provedení článku 5

- b. vybídnout státy, které jsou stranami úmluvy, aby včas předložily podrobné informace o provádění svých povinností podle článku 5, zejména pokud jde o žádosti o prodloužení;

- c. připomenout, že 14 států, které jsou stranami úmluvy, musí do roku 2025 splnit své povinnosti týkající se odminování, a vyjádřit politování nad tím, že tuto lhůtu pravděpodobně splní pouze několik z nich;
- d. vzhledem k četným žádostem o prodloužení, které se očekávají v roce 2024, podpořit úsilí všech dotčených států, které jsou stranami úmluvy; vyzvat státy, které jsou stranami úmluvy, aby předložily podrobné pracovní plány na požadovaná prodloužená období, včetně analýzy nákladů a kontextově specifických iniciativ v oblasti vzdělávání o minovém nebezpečí a snižování minového nebezpečí v postižených komunitách;
- e. vybídnout státy, které jsou stranami úmluvy, aby aktualizovaly své vnitrostátní standardy pro odminování v souladu s nejnovějšími mezinárodními standardy pro odminování (IMAS);
- f. vybídnout státy, které jsou stranami úmluvy a které jsou údajně kontaminovány improvizovanými protipěchotními minami, aby nadále zvyšovaly povědomí o potřebě řešit tuto kontaminaci v rámci úmluvy;
- g. vybídnout k posílení součinnosti mezi výborem pro provádění článku 5 a výborem pro posílení spolupráce a pomoci, jakož i k posílení dialogu s odbornými organizacemi;
- h. podpořit zřízení neformální podpůrné skupiny pro výbor pro provádění článku 5 a pokračovat ve zkoumání toho, jak proces podle článku 5 posílit, včetně příspěvků příslušných zúčastněných stran;

Provedení článku 7

- i. vyzvat státy, které jsou stranami úmluvy, aby plnily své závazky ohledně podávání zpráv podle článku 7;

Finanční spolupráce a pomoc

- j. propagovat výsledky třetí celosvětové konference o pomoci obětem a zajistit, aby se z nich vycházelo v budoucím akčním plánu;
- k. podporovat formát individualizovaného přístupu, který výbor uplatňuje s cílem poskytnout zúčastněným dotčeným státům, které jsou stranami úmluvy, platformu pro prezentaci jejich specifických výzev a potřeb příslušným zúčastněným stranám, včetně dárců a subjektů působících v oblasti boje proti minám;

4. přezkoumat prováděcí mechanismy úmluvy a podporovat úsilí a návrhy na jejich zlepšení v případech, kdy je to nezbytné, a v souladu s úmluvou;
5. vyzvat k úsilí o zachování a poskytování nového financování za účelem boje proti minám, a to i prostřednictvím inovativního financování;
6. vyzvat státy, které jsou stranami úmluvy a které jsou v prodlení se stanovenými příspěvky v souvislosti s úmluvou, aby tuto situaci vyřešily, přičemž se zdůrazňuje, že politický závazek k této úmluvě by měl být podporován finančním závazkem, a vybídnout státy, které jsou stranami úmluvy a které tak mohou učinit, aby útvaru na podporu provádění úmluvy poskytly dobrovolné příspěvky;

2) Pokud jde o politické prohlášení z Siem Reap – Angkoru

1. zavázat se k mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech, který vychází z dodržování mezinárodního práva, a to i v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, a podporovat pokračující mnohostranný dialog o odzbrojení;
2. vyjádřit uznání Kambodži za uspořádání páté hodnotící konference, uznat velké zkušenosti Kambodže ve všech oblastech boje proti minám a její připravenost zajistit, aby z jejích zkušeností těžily i další země;
3. vyjádřit podporu prioritám, za které kambodžského předsednictví pokládá univerzální platnost, provádění článku 5 a pomoc obětem, a znovu připomenout podporu EU a její připravenost zapojit se do těchto oblastí;
4. opětovně potvrdit pevné odhodlání dodržovat pravidlo nepoužití protipěchotních min a podporovat univerzální platnost úmluvy;
5. připomenout, že jakékoli používání protipěchotních min kdekoli, kdykoli a jakýmkoli aktérem je pro EU naprosto nepřijatelné;
6. vyjádřit politický závazek států, které jsou stranami úmluvy, provádět akční plán z Siem Reap – Angkoru;
7. vyjádřit politování nad nedostatečným pokrokem, pokud jde o dosažení univerzální platnosti úmluvy, od roku 2017, neboť 33 států dosud není stranou úmluvy, a vybídnout všechny státy, které jsou stranami úmluvy, a další aktéry, aby se znovu angažovaly ve prospěch její univerzální platnosti;

8. připomenout význam partnerství se všemi aktéry v oblasti boje proti minám, včetně partnerství s občanskou společností, vnitrostátními orgány odpovědnými za boj proti minám a soukromým sektorem;
9. potvrdit, že na improvizovaná výbušná zařízení, která splňují definici protipěchotních min podle úmluvy, se vztahují závazky stanovené úmluvou;
10. zdůraznit, že boj proti minám má často zásadní význam pro umožnění socioekonomického rozvoje, budování míru, stabilizaci a přístup humanitární pomoci;
11. zavázat se k zohledňování rozmanitosti a genderové rovnosti a podporovat přístupy, které zohledňují genderové otázky a které jsou citlivé vůči konfliktům, při provádění všech aspektů boje proti minám, jakož i v rámci institucionálních postupů úmluvy;
12. vyjádřit znepokojení nad množstvím obětí protipěchotních min v období od čtvrté hodnotící konference, uvést seznam nejvíce postižených zemí, porovnat údaje a trendy s předchozími lety a vyvodit ponaučení pro nadcházejících pět let;
13. prozkoumat přínosy a posílit stávající synergie s dalšími nástroji mezinárodního humanitárního práva, jako je Úmluva o právech osob se zdravotním postižením; tyto nástroje jsou klíčovými složkami pomoci obětem s cílem prosazovat lidská práva a účinné zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti na rovnoprávném základě;

3) Pokud jde o akční plán z Siem Reap – Angkoru

1. zabývat se všemi aspekty provádění úmluvy, osvědčenými postupy pro provádění úmluvy, univerzální platností, ničením zásob a uchováváním protipěchotních min, průzkumem a odminováním dotčených oblastí, vzděláváním o minovém nebezpečí, pomoci obětem, mezinárodní spoluprací a pomocí a opatřeními k zajištění dodržování úmluvy;
2. vycházet z nedostatků a výzev zjištěných v rámci přezkumu fungování a stavu úmluvy s cílem společně vypracovat návrhy na inovace, zlepšit a posílit provádění úmluvy ve všech jejích aspektech;

zdůraznit, že boj proti minám je předpokladem další činnosti a podporuje úsilí v oblasti bezpečnosti a humanitární pomoci, stabilizaci a socioekonomický rozvoj, jakož i navracení uprchlíků a integrovanou podporu obětem min;

3. uznat přínos Nového programu pro mír a Paktu pro budoucnost v boji proti minám; uznat zvláštní partnerství úmluvy s Organizací spojených národů, Mezinárodním výborem Červeného kříže, Mezinárodní kampaní za zákaz nášlapných min a Ženevským mezinárodním centrem pro humanitární odminování, jakož i přínos partnerství s občanskou společností při podpoře provádění úmluvy;
4. připomenout přínos Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, agendy žen, míru a bezpečnosti a cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje;
5. prosazovat, aby se všechny státy, které jsou stranami úmluvy, zavázaly k plnému provádění a plnění povinností vyplývajících z úmluvy, mimo jiné kromě odminování přijaly vhodná opatření pomoci, pokud tak mohou učinit, s cílem zajistit sociální a ekonomickou rehabilitaci obětí min;
6. podporovat vnitrostátní nebo regionální dialogy zúčastněných stran s cílem dále zlepšit spolupráci a pomoc při provádění úmluvy a vybízet strany odpovědné za dobré životní podmínky komunit postižených minami a přeživších, aby prostřednictvím posíleného dialogu a partnerství lépe řešily výzvy, kterým čelí;
7. podporovat rozvoj politik, jejichž cílem je zajistit obětem co nejlepší pomoc, a to nediskriminačním způsobem, který bude zaměřen na specifické potřeby všech civilistů, včetně podpory v oblasti duševního zdraví a psychosociální podpory;
8. podporovat začleňování genderového hlediska a zohlednění různých potřeb a zkušeností lidí v dotčených komunitách při plánování boje proti minám;
9. vzít v potaz dopady všech aspektů boje proti minám na životní prostředí a klima, vybídnout státy, které jsou stranami úmluvy, aby tyto aspekty upřednostnily ve vnitrostátních strategiích odminování, informovaly o těchto aspektech, jmenovaly kontaktní místa ve specializovaných výborech a zohlednily problematiku zaminování a boje proti minám ve vnitrostátních plánech reakce na katastrofy; vybídnout hospodářské subjekty, aby tyto aspekty zohledňovaly ve svých činnostech a projektech;

10. zohlednit v této souvislosti mezinárodní standardy pro odminování (IMAS) a politická doporučení Ženevského mezinárodního centra pro humanitární odminování (GICHD);
 11. zajistit dodržování klíčových zásad boje proti minám, včetně transparentnosti, odpovědnosti, účinnosti a účelnosti, inkluzivnosti a vnímavosti vůči konfliktům;
podporovat a hledat způsoby, jak využít osvědčené postupy získané ze zkušeností a výměny na všech úrovních;
 12. podporovat inovativní přístupy, jako jsou nové finanční mechanismy a způsoby financování pro pomoc v boji proti minám;
 13. podporovat přijímání opatření k posílení procesu podle článku 5 s cílem lépe reagovat na výzvy dotčených států a účinně je podporovat, aby splnily své povinnosti včas;
 14. podporovat zvýšení finanční a technické podpory pro odminování a pomoc obětem min;
 15. potvrdit, že improvizované protipěchotní miny musejí být nahlášeny a odstraněny prostřednictvím odminovacích opatření v souladu se stávajícími závazky;
 16. připomenout otázku nezákonného používání improvizovaných výbušných zařízení, která odpovídají definici protipěchotní miny uvedené v úmluvě, jako kritického problému, který by měl být zohledněn v příštím akčním plánu, zejména v oblasti vzdělávání o minovém nebezpečí.
-